

Z R Z E S Z K A S Z E B S K O

Pismo Ludu Kaszubskiego — Wychodzi 3 razy w tygodniu

Gen. Franco kapituluje?

Spotkanie delegatów Franco z delegatami rządu Girala w cichej wiosce na pograniczu

PARYŻ. (Obsł. wł.). Journal de Biarritz przyniósł wiadomość, że członkowie rządu gen. Franco spotkali się z przedstawicielami hiszpańskiego rządu republikańskiego na emigracji dra Girala w miejscowości Argeguay, na terytorium Francji w pobliżu granicy hiszpańskiej.

Według informacji korespondenta tego pisma, Paul Cazeaux, jeden z członków rządu gen. Franco, który nalegał, by nazwisko jego nie zostało opublikowane, oświadczył, że w rezultacie decyzji Rady Bezpieczeństwa rząd gen. Franco niewątpliwie znajdzie się na indeksie całego świata i koniec końców zmuszony będzie kapitulować.

Cazeaux dodał, że celem jego inicjatywy jest przywrócenie ustroju republikańskiego, co zapewni rozwój gospodarczy i społeczny kraju. Rządowi madryckiemu wydaje się, że w obecnej chwili można się nie obawiać wojny z Francją i dlatego Franco wysłał swych przedstawicieli na terytorium Francji w zamiarze rozwiązania problemu hiszpańskiego na drodze pokojowej.

Jednym słowem — powiedział minister rządu Franco — może pan zapewnić naród francuski, że Hiszpania będzie

wiedziała w jaki sposób przystąpić do rodziny narodów demokratycznych, bez przelewu krwi i przysporzenia kłopotów innym narodom".

Sensacyjną wiadomość o usiłowaniu

Francisco nawiązania kontaktu z republikańskim rządem hiszpańskim dr. Girala obiegła całą Francję, wywołując żywe komentarze.

Przed zakończeniem obrad zastępców ministrów

Nikłe rezultaty konferencji w Paryżu

PARYŻ (Obsł. wł.). Prace zastępców czterech ministrów dobiegają końca. Rezultaty ich są nikłe, gdyż nie udało się osiągnąć porozumienia w ważniejszych sprawach, do których zalicza się spór włosko-jugosłowiański i włosko-austriacki

sprawa umiędzynarodowienia żeglugi na Dunaju, wycofanie wojsk sojuszniczych z Bułgarii, oraz przyszłość Dodekanazu. — Wszystkimi tymi problemami muszą się zająć ponownie ministrowie spraw zagranicznych.

Monarchiści organizują marsz na Neapol

Rozruchy w Rzymie, Neapolu i Palermo

RZYM (Obsł. wł.). Monarchiści włoscy wywołali w różnych częściach kraju rozruchy i burzliwe demonstracje. Najpoważniej przedstawia się sytuacja w Neapolu, gdzie doszło do zbrojnych starć. Również w Palermo na Sycylii i w nie-

których dzielnicach Rzymu doszło do poważniejszych zajść.

Monarchiści rozpowszechniają wiadomości o organizowanym „marszu na Neapol”. W marszu tym mają wziąć udział przede wszystkim prawicowe organizacje chłopskie. Groźba marszu na Neapol monarchistycznych chłopów wywołała panikę w mieście, wszystkie sklepy pozamykano.

Wciągu ostatnich 24 godzin sytuacja w Neapolu uległa dalszemu napięciu. Zachodziła obawa, że rząd przestanie być panem sytuacji. Ulice Neapolu patrolowane były przez silne oddziały policji i wojska w pełnym uzbrojeniu. W kilku wypadkach policja zmuszona była

dać salwę w powietrze w celu rozproszenia tłumów demonstrujących monarchistów.

W Rzymie na polecenie władz wzmocnione oddziały wojska otoczyły kordonem ochronnym pałac królewski.

Z Watykanu donoszą, że Papież przyjął na prywatnej audiencji byłego króla Humberta.

Przedstawiciel rządu oświadczył, że w wypadku ponowienia się demonstracji monarchistycznych rząd nie cofnie się przed użyciem siły. Minister spraw wewnętrznych, Giuseppe Romita, wysłał telegraficznie zarządzenie do władz miejscowych, aby użyły żelaznej ręki przeciw tym, którzy naruszają prawa demokratyczne.

Zamiast jednych Niemiec

12 autonomicznych republik
USA popiera projekt Wielkiej Brytanii

LONDYN (Obsł. wł.). Obecnie ogłoszono, że Stany Zjednoczone popierają oficjalnie plan brytyjski, odnośnie stworzenia federacji państw niemieckich. Plan ten ma być przedłożony na nadchodzącym spotkaniu czterech ministrów spraw zagranicznych w Paryżu. Nie wiadomo jeszcze nic o szczegółach, lecz sądzi się, że Wielka Brytania i Stany Zjednoczone są zasadniczo zgodne co do podzielenia Niemiec na 11 lub 12 państw, mniej czy

więcej federalnych i autonomicznych. Chodziłoby o to, by nie powodować gwałtownego rozczłonkowania Niemiec, lecz, aby w czasie lat okupacji Niemcy zostali zachęcani do rozwiązania nowych odseparowanych rządów, przez co po zakończeniu okresu takiej autonomii administracyjnej państwka te nie byłyby — skłonne do porzucenia swej niezawisłości dla poddania się władzy centralnej.

Ks. dr. Leon Heyke nie żyje

WEJHEROWO. Wbrew różnego rodzaju pogłoskom ustalono z całą pewnością, że znany poeta i badacz kaszubszczyzny Ks. dr. Leon Heyke został w r. 1939 zamordowany przez Niemców. Ks. dr. Leon należał do czołowych poetów kaszubskich i wielkiej trójcy młodokaszubów razem z dr. Majkowskim i zmarłym również w czasie wojny Janem Karnowskim. Prócz pracy literackiej zajmował się również pracą naukową nad językiem, dziejami i kulturą swego szczepu. Olbrzymia jego twórczość naukowa i literacka jeszcze nieo-

publikowana oraz najbardziej kompletny księgozbiór kaszubski i o Kaszubach napisali Niemcy w r. 1939. Ks. Heyke ostatnio zamieszkiwał w Kościerzynie pełniąc obowiązki prefekta Gimnazjum Państwowego. Aresztowany w jesieni 1939 przez Niemców w pow. starogardzkim został tam przez nich zamordowany. W najbliższym czasie zostanie w Wejherowie za duszę tego wielkiego Kaszuba odprawiona Msza św. żałobna a na łamach naszego pisma „Zrzesz Kaszubsko” ukaże się obszerniejsze wspomnienie pośmiertne.

Występy Kaszubskiego Teatru Ludowego w Olsztynie

WEJHEROWO. W ramach I-szych ogólnopolskich Godów Wiosennych, jakie odbywały się w dniach 7—10 czerwca w Olsztynie, brał również udział Kaszubski Teatr Ludowy im. Jana Karnowskiego z Wejherowa. Zespół Teatru odegrał na stadionie sportowym w Olsztynie frag-

menty wesela kaszubskiego. Kilkutysięczna rzesza widzów z całej Polski oklaskiwała gorąco wykonawców. Zespół kaszubski cieszył się ogólną sympatią. Piękny nasz strój był nielada atrakcją dla tych, co pierwszy raz zetknęli się z autentycznymi Kaszubami.

Drugi doroczny odpust w Wejherowie

WEJHEROWO. W najbliższą niedzielę dnia 16 bm. z racji Uroczystości św. Trójcy odbędzie się w Wejherowie drugi doroczny odpust na kaszubskiej kalwarii. Na odpust ten przybędą znów liczne rzesze ludności kaszubskiej, szczególnie zaś z pobrzeżnych ziem Beloków. Odpust Wniebowstąpienia gromadzi raczej Kaszubów z głębi Kaszub, natomiast odpust Trójcy św. sprowadza na kaszubską kalwarię lud rybacki wybrzeża.

Komitet Pomocy Dzieciom i Starcom Kaszubskim

SOPOTY. Ostatnio powstał w Sopotach Komitet Pomocy Dzieciom i Starcom Kaszubskim. Celem jego jest udzielanie pomocy żywnościowej i odzieżowej dzieciom i starcom z kół najbardziej potrzebującej ludności kaszubskiej. Pierwszą doraźną pomoc uruchamia Komitet z zasobów akcji pomocy Kaszubów z Ameryki. Do grona założycieli Komitetu należą Kaszubi z terenu całych Kaszub.

Na Ziemi Kaszubskiej

SOPOTY

— NIEZWYKŁA UROCZYŚĆ. Kuratorium Gdańskie organizuje w bież. roku szkolnym „Zakończenie roku szkolnego” w Operze Leśnej w Sopocie dnia 16. VI. br. Symboliczne to zakończenie roku przedstawia przekrój dorobku w dziedzinie wychowania morskiego. Zobaczymy jak to z przybyłych tu „szczerów lądowych” tworzą się ludzie morza.

PUCK

— EKSHUMACJA ZAMORDOWANYCH WIĘŹNIÓW STUTTHOFU. Staraniem Związku b. więźniów politycznych koło Puck, została przeprowadzona ekshumacja zwłok 14 zamordowanych więźniów obozu Stutthof w czasie ewakuacji tego obozu. Groby nieznanymi bohaterów znajdowały się przy szosie Pełczyńskiej i Żelistrzewskiej. Wspaniałe pogrzeb manifestacyjny odbył się 30 maja. Na cmentarzu przemawiał burmistrz m. p. Benon Piór, a w imieniu więźniów politycznych pożegnał pomordowanych kolegów p. Roboticki.

WEJHEROWO

— APEL DO SPOŁECZEŃSTWA WEJHEROWSKIEGO. Polski Związek Zachodni wysłał dnia 1 lipca 1946 r. dzieło i półsieroty po pomordowanych przez okupanta na kolonię letnią. Będzie ona trwała od 1. lipca do 1. sierpnia 1946 r. Wobec tego uprasza się wszystkich obywateli o współpracę w tej akcji i złożenie ofiary w gotówce lub żywności do Zarządu P. Z. Z. ul. Sobieskiego 256 i p. Jest to prośba gorąca, gdyż Dzieci nasze potrzebują pomocy, aby zapobiec gruźlicy, która tak już panuje wśród nich. Obywateli! Polski Związek Zachodni: ma sfaranie nad młodym polskim pokoleniem na zachodzie. Nie odmówcie mu waszej pomocy.

Zarząd PZZ. w Wejherowie.

— INFORMACJE dot. pobierania i rejestrowania kart żywnościowych. Zarząd Miejski Referat Aprowizacji podaje do ścisłego przestrzegania terminarz pobierania kart wymiennych i żywnościowych. Osoby prowadzące meldunki składają w Referacie Aprowizacji do dnia 4. każdego miesiąca listę zapotrzebowania kart wymiennych na miesiąc następny. Zakłady pracy i inne instytucje zbiegają karty wymienne do dnia 6 miesiąca

poprzedniego i wykonują listę pracowników.

Zebrałe karty wymienne i listy pracowników zakłady pracy i instytucje składają w referacie rozdziału kart do dnia 10. i otrzymują odpowiednio ilości kart zaopatrzenia.

Główny rozdział kart zostanie zakończony do dnia 10 każdego miesiąca na miesiąc następny.

Dodatkowy rozdział następuje (dotyczy tylko osób po terminie zameldowanych w biurze meldunkowym lub po terminie przyjętych do pracy) do dnia 10. miesiąca na który przewidziana jest karta.

Następnie posiadacze kart zaopatrzenia rejestrują się w ustalonych punktach rozdzielczych do dnia 15. miesiąca poprzedniego.

Posiadacze kart dodatkowych rejestrują się w wyznaczonych punktach rozdzielczych do dnia 13. miesiąca na który wydana jest karta.

Niepobranie kart w terminie jak również i niezarejestrowanie kart żywnościowych w wyżej oznaczonych terminach nie będzie uwzględniane.

— PODZIĘKOWANIE. Polski Związek b. więźniów politycznych hitlerowskich więzień i obozów koncentracyjnych koło pow. w Wejherowie składa tą drogą podziękowanie: 1. kierownikowi Pow. Zarz. Drog. ob. Antoniemu Wilkowi, 2. Zarz. Miejsk. i ob. burm. Szczęsnemu, 3. kierownikowi Okr. Mleczarni Spółdz. w Luzinie ob. Z. Jarczewskiemu, 4. właśc. mleczarni ob. Wandzie Rezmorowej z Wejherowa, 5. ob. Brunonowi Grzenkiewiczowi z Wejherowa 6. ob. Ignacemu Jankowskiemu z Wejherowa, 7. ob. Alfonsowi Melcerowi z Wejherowa za to, że dnia 2. 6. 1946 r. ofiarowali chętnie i bezpłatnie swe samochody ciężarowe, umożliwiając b. więźniom obozu koncentracyjnego Stutthof i rodzinom po pomordowanych w obozie zwiedzanie obozu. Czyn powyższy zasługuje naśladowania.

Zarząd:

(—) Fr. Skierski-Skierszkan, prezes
(—) Alojzy Kreft, Sekretarz

BANINO. (pow. kartuski)

— POŚWIĘCENIE BOŻEJ MĘKI. W uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego 30 maja br. mieszkańcy wioski Banino byli uczestnikami i świadkami podniosłej uroczystości poświęcenia krzyża-

Bożej-Męki w ogrodzie rodziny kaszubskiej Bastianów z Banina. W godzinach wieczornych poświęcenia Bożej Męki dokonał miejscowy duszpasterz X. Kabbattek, który w swym okolicznościowym przemówieniu wskazał właśnie na wierność ludu kaszubskiego dla Krzyża św. jako widomego znaku naszej wiary św. Uroczystość tę zakończono nabożeństwem majowym przy nowopoświęconym Krzyżu. Nadmienić trzeba, z nakazu okupanta dawny krzyż został usunięty, poczem rodzina Bastianów została ze swej posiadłości wywłaszczona i skazana na przymusowe prace. Jako podziękowanie Opatrzności B. i Matce Najśw. rodzina Bastianów krzyż św. ufundowała na starym miejscu. Jest to właśnie niezłomny dowód, że w narodzie kaszubskim żadna wroga siła nie zdołała wykorzenić głębokiej, silnej wiary katolickiej. Uczestnik.

Kościerzyna

— ECHA AKCJI ŚWIADCZEŃ RZECZOWYCH W POWIECIE. Prezydium Rady Narodowej uchwałą z dnia 30 maja odznaczyło najwybitniejszych działaczy z niwy świadczeń rzeczowych. Z terenu województwa gdańskiego wyróżniony został powiat kościerski, który dostarczył świadczenia w 100 proc., zdobywając tym samym palmę pierwszeństwa w wypełnianiu tak ważnych obowiązków obywatelskich. Odznaczeni najbardziej aktywni działacze w tym zakresie „Krzyżem Odrodzenia 5 kl. ks. prob. Józef Sobisz z Wysina, Pawłowski Witold, starosta powiatowy: „Złotym Krzy-

żem Zasługi” rolnicy: Gołtuński wójt ze Skarszew i Kluk, działacz Stronnictwa Ludowego, „Srebrnym Krzyżem Zasługi” Pawlikowski, wójt z Lipusza, Sworzeń, rolnik ze Skarszew, Rekowski, rolnik z Kościerzyny i Tomankiewicz, urzędnik z Kościerzyny.

Z wyjątkiem urzędników wszyscy wyżej wymienieni z ks. Sobiszem na czele są Kaszubami.

Ze sportu na Kaszubach

K.S. „Gryf” Wejherowo —
K.S. „Flota” Gdańsk 4-3 (1-3)

W I. dzień Zielonych Świąt odbył się w Nowym Porcie mecz piłki nożnej o mistrzostwo gdańskiej A klasy pomiędzy K. S. „Gryf” i W. K. S. „Flota” Mecz zakończył się zwycięstwem KS. „Gryf” w stosunku 4—3. Z „Gryfu” na wyróżnienie zasługują obrońca Miotk, Bork zdobywca 3 bramek oraz bramkarz Formella.

W II dzień Świąt odbył się w Wejherowie towarzyski mecz piłki nożnej pomiędzy K. S. m. Pucka i l. b. K. S. „Gryf” Wejherowo. Mecz zakończył się wynikiem remisowym 4—4.

Protest w sprawie usunięcia krzyża

Ogromne wrażenie w opinii francuskiej wywołała sprawa usunięcia krzyżofixu ze szpitala w Wersalu.

Biskup Goselin wniósł protest przeciwko usunięciu krzyża. Po wniesieniu protestu sprawa nabrała jeszcze większego rozgłosu w całej Francji.

Wszelkie prace wchodzące w zakres rzeźbiarsko - kamieniarski wykonuje szybko i solidnie

ZAKŁAD RZEŹBIARSKO-KAMIENIARSKI

Kartuzy

oraz filja

w WEJHEROWIE ul. Św. Jacka 21

Fr. Miąskowski

Księża Misjonarze Słowa Bożego w Górnej Grupie, (Pomorze) otwierają jesienią br. **swoje gimnazjum** jak to było przed wojną. Chłopcy, którzy ukończyli siódmą klasę szkoły powszechnej i mają zamiar zostać księdzem - misjonarzem, mogą się zgłosić.

UNIEWAŻNIAM skradziony dowód osobisty, legitymację portową Nr. 2221 i inne dowody, Kobiela Józef — Wejherowo-Smiechowo. (179)

UNIEWAŻNIAM zgubione tymczasowe zaświadczenie obywatelstwa, zaświadczenie tożsamości konia i papiery policyjne, wystawione na nazwisko Jan Formella — Tadzino, grn. Gniewino, pow. Lębork. (150)

UNIEWAŻNIAM zgubiony dowód osobisty na nazwisko Grzenkiewicz Anastazja — Wejherowo, Rynek 2. (184)

UNIEWAŻNIAM zgubione stałe zaświadczenie rehabilitacyjne na nazwisko Szymelfenig Wiktoria — Tempcz, pow. morski. (162)

UNIEWAŻNIAM zgubione zaświadczenie rehabilitacyjne i inne dowody na nazwisko Gajewski Wiktor — Sopieszyno, pow. morski. Uczciwy znalazca otrzyma wynagrodzenie. (180)

UNIEWAŻNIAM skradzione stałe zaświadczenie rehabilitacyjne dla Antoniego, Agaty, Rafeli Kunc oraz kartę rowerową wraz z dokumentem nabycia gospodarstwa na nazwisko Antoni Kunc — Linja. (182)

UNIEWAŻNIAM zgubioną książeczkę wojskową, kartę rowerową, zaświadczenie rejestracyjne i dwa dowody tożsamości koni na nazwisko Pioch Norbert — Mściszewice, pow. Kartuski. (183)

UNIEWAŻNIAM zgubione stałe zaświadczenie obywatelstwa, wojskowe, kartę rowerową 36913, karty żywnościowe na kwiecień i maj. Znalazcę wzywam do zwrotu za wynagrodzeniem Franciszek Wanzel — Kack Wielki. (164)

UNIEWAŻNIAM zgubione tymczasowe zaświadczenie rehabilitacyjne na nazwisko Marta Korthals — Połczyno, pow. morski. (178)

UNIEWAŻNIAM zgubione tymczasowe zaświadczenie rehabilitacyjne i zaświadczenie R. K. U. Gdynia na nazwisko Stolec Piotr — Suchlino, pow. Kartuski. (167)

UNIEWAŻNIAM zgubione stałe zaświadczenie rehabilitacyjne na nazwisko Konkol Ignacy — Kuźnica. (181)

UNIEWAŻNIAM zgubione stałe zaświadczenie rehabilitacyjne na nazwisko Helena Hermann — Jastarnia, Plac Kościuszki 5. (185)

UNIEWAŻNIAM zgubiony dowód osobisty trzeciej grupy na nazwisko Sawitki Stanisław — Stefanowo, pow. morski. (172)

UNIEWAŻNIAM zgubione tymczasowe zaświadczenie rehabilitacyjne na nazwisko Anna Palach — Gościcino, pow. morski. (163)

UNIEWAŻNIAM zgubione tymczasowe zaświadczenie rehabilitacyjne na nazwisko Lademan Waleska — Kamień, pow. morski. (170)

KUPIĘ w okolicy Reda — Ciechociny — Białarżeka parcelę około 50 m. kw. Zgłoszenia przyjmuje Zrzesz Kaszubska. (173)

UNIEWAŻNIAM zgubioną kartę ewakuacyjną i dowód osobisty na nazwisko Bina i Zofia Kużek — Tarnopol. (171)

UNIEWAŻNIAM zgubiony dokument prawo jazdy i inne dokumenta samochodowe, rejestrowane na Szpital Państwowy i inne dokumenty na nazwisko Paweł Szmidt — Wejherowo, Szosa Szemudzka. (186)

POSZUKUJĘ od zaraz gospodarza i robotnika dla koni na rolnictwo od 20 hektarów. Zgłoszenia do Poczka Józefa Rembiechowo, poczta Kokoski lub Gdańsk — Brzeźno, Korzeniowskiego 15. (176)

UNIEWAŻNIAM zgubioną kartę rejestracyjną R. K. U. Gdynia na nazwisko Miąskowski Franciszek, Wejherowo (177)

REDAKCJA: redaktor naczelny Brunon Richert, członkowie Kolegium redakcyjnego: Jan Rompski, Ignacy Szutenberg, Józef Gniech, Klemens Derc. WYDAWCA: Spółdzielnia Wydawnicza „Zrzesz Kaszubski”. ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Wejherowo, Rynek 7, Skrzynka Poczтовая 30, Telefon Nr. 68. PRENUMERATA: Poczta i pod opaską miesięcznie 25.— zł. Prenumeratę pocztową należy zamawiać od 10 do 20 każdego miesiąca na następny miesiąc, pod opaską na miejscu w Administracji lub przekazem pocztowym. CENA OGŁOSZEŃ: drobne za wyraz 8 zł; najmniej 10 wyrazów. Tłusty druk 100 proc. więcej. Ogłoszenia reklamowe za tekstem 15 zł za 1 mm szpalty. Administracja nie przyjmuje odpowiedzialności za terminowe ogłoszenia.